

Висновок № 53

**щодо матеріалів інформаційного видання «Кременчук Today»
та інформаційного вебсайту «Кременчуцька газета»**

м. Київ

15 листопада 2022 р.

I. ОБСТАВИНИ СПРАВ

1. До Незалежної медійної ради 06.07.2022 та 17.08.2022 надійшли скарги Ініціативи «МедіаЧек» щодо матеріалів інформаційного видання «Кременчук Today» та інформаційного вебсайту «Кременчуцька газета», а також скарг, поданих на матеріали цих видань журналістами, редакторами та іншими особами з міста Кременчук.

2. Ініціатива «МедіаЧек» уже проаналізувала шість скарг щодо матеріалів двох видань та отримала ще вісім скарг щодо інших семи матеріалів. Нові скарги з'явилися майже одразу після появи висновків у попередніх справах. Оскаржувані матеріали переважно стосувалися місцевої політики, соціальних питань Кременчука, висвітлення судових процесів тощо. Втім, вони також висвітлювали і дії конкретних людей, зокрема головного редактора «Кременчуцької газети». Як наслідок, МедіаЧек звернувся до Незалежної медійної ради з проханням розглянути оскаржувані матеріали на предмет наявності порушень журналістських стандартів і Кодексу етики українського журналіста, та надати медіа рекомендації щодо взаємодії в політично чутливому середовищі за наявності конфліктних ситуацій чи суперечливих бачень.

3. Незалежна медійна також надіслала листа до обох медіа про невиконання рекомендацій Ініціативи «МедіаЧек», мету взаємних скарг кременчуцьких медіа та з пропозицією створити платформу для діалогу. Незалежна медійна рада отримала відповідь на свій лист лише від представників «Кременчуцької газети». Інше видання жодних пояснень не надало. Крім того, жодних підписів матеріалів чи інших контактів на вебсайті немає, що унеможлиблює комунікацію з «Кременчук Today» альтернативними засобами.

A. Матеріали, розглянуті Ініціативою «МедіаЧек»

4. Ініціатива «МедіаЧек» розглянула дві скарги щодо матеріалів «Кременчук Today». В обох матеріалах виявлено порушення журналістських стандартів:

- «Кременчук Today» порушив низку стандартів у матеріалі про «пацюків у підвалі». Матеріал стосується спроби змінити голову Кременчуцької районної ради, що, як стверджується, була незаконною і відбувалася в офісі партії «Довіра». Матеріал містить ілюстративне фото пацюків і відео тривалістю близько 2,5 хвилини, де кілька людей виходять з приміщення; після прохання до автора відео дати пройти починається штовханина і суперечки. МедіаЧек виявив порушення принципів повноти, збалансованості, відокремлення фактів та оцінних суджень (пункти 6, 9 і 10 Кодексу етики українського журналіста).
- «Кременчук Today» порушив низку стандартів, розголосивши номер машини головного редактора «Кремечуцької газети». Матеріал повідомляє, що редактор купив новий автомобіль, а газета нібито фінансується бізнесменом Костянтином Жеваго, який водночас затримує зарплатню працівникам свого підприємства «АвтоКраз». МедіаЧек виявив порушення пунктів 3, 6, 9 і 10 Кодексу етики українського журналіста та частини 6 статті 6 Закону України «Про захист персональних даних».

5. Ініціатива «МедіаЧек» також розглянула серію скарг щодо матеріалів «Кремечуцької газети». Усі чотири розглянуті матеріали, на думку МедіаЧеку, містили порушення журналістських стандартів:

- «Кремечуцька газета» упереджено і незбалансовано написала про кавування керівника патрульної поліції. Матеріал розповідає, що керівник кремечуцької патрульної поліції в робочий час сидів і з кимось спілкувався в кафе. На початку матеріалу вміщено фотоколаж із зображеннями керівника поліції поряд з кавою, а посеред матеріалу — фото припаркованого авто на синіх «поліцейських» номерах. МедіаЧек вважає, що в новинному матеріалі порушено пункти 6, 9 і 10 Кодексу етики українського журналіста.
- «Кремечуцька газета» упереджено подала новину про примусові відпустки освітян. Матеріал містить цитати, приписані вихователям дитсадків та членам їхніх сімей (імен не назвали, місце роботи вказано лише в одному випадку). Суть цитат зводиться до критики через нібито добровільно-примусове відправлення педагогічних працівників Кремечука у відпустку за власний кошт. Водночас від себе автор матеріалу додає, що «влада Малецького-Усановой» витрачає на власний «піар» 21 мільйон. МедіаЧек вважає, що в новинному матеріалі порушено пункти 6, 9 і 10 Кодексу етики українського журналіста.
- «Кремечуцька газета» порушила кілька пунктів Кодексу етики, висвітлюючи судовий процес. Матеріал розповідає про судовий розгляд щодо продовження строків кримінального провадження про розкрадання грошей, виділених на будівництво лікарні. МедіаЧек вважає, що в новинному матеріалі порушено пункти 4, 6, 8 і 10 Кодексу етики українського журналіста.
- «Кремечуцька газета» упереджено й без балансу висвітлила судовий процес щодо звільнення поліцейського. Матеріал розповідає про судовий процес за позовом Миколи Акіменка, який оскаржує своє звільнення з поліції. Текст переважно цитує судові рішення, містить гіперпосилання на Єдиний державний реєстр судових рішень, декларацію Акіменка на сайті НАЗК тощо. МедіаЧек вважає, що в новинному матеріалі порушено пункти 6, 9 і 10 Кодексу етики українського журналіста.

В. Матеріали «Кременчук Today», скарги щодо яких не були розглянуті

6. Матеріал «Кременчук Today» [«Голова райради Колотієвський рахує хабарі від Жеваго, а люди розбивають машини на занедбаних дорогах»](#). Матеріал розповідає про стан доріг за містом Кременчук та наводить багато оцінних суджень щодо відповідальних за це людей. Також критикує роботу місцевих журналістів через недостатнє висвітлення цієї теми. У матеріалі є скриншоти дописів із соцмереж, втім ані авторства, ані посилання на акаунт джерела інформації не вказано.

7. Матеріал «Кременчук Today» [«Жеваго тут не їздить на Ferrari: чому Колотієвський не ремонтує доріг в Кременчуцькому районі»](#). Матеріал стосується поганого стану доріг за містом Кременчук та того, що голова районної ради не користується дорогами, адже віддає перевагу авіатранспорту. Цим аргументом журналісти обґрунтовують недбале ставлення до стану доріг та небажання вкладати кошти в ремонт. Матеріал містить багато суб'єктивних суджень агресивної форми, супроводжується зображенням доріг з ямами (геолокацію зображень позначено підписами до фотографій). Водночас жодних посилань на офіційні документи, бюджети, заяви місцевої влади матеріал не містить.

8. Матеріал «Кременчук Today» [«Любовний трикутник Жеваго: Лазоренко і Булашев б'ються за прихильність олігарха»](#). Матеріал стосується інформації щодо нібито нетрадиційної сексуальної орієнтації бізнесмена Жеваго. Серед аргументів журналісти вказують на любов бізнесмена до лондонського готелю, якому віддають перевагу представники ЛГБТ-спільноти. В матеріалі йдеться про романтичний зв'язок Жеваго з журналістом Булашевим, а також з політиком Лазоренком. Водночас зазначається, що завдяки таким зв'язкам здійснюється вплив на місцеву політику та журналістику. Матеріал повний суб'єктивних суджень журналістів, різноманітних припущень та необґрунтованих характеристик. Відсутні посилання на будь-які джерела інформації.

9. Матеріал «Кременчук Today» [«Новий кандидат у мери від Жеваго — Богдан Лазоренко: обіцяє побудувати Біланівський ГОК»](#). Матеріал стосується ідей розроблення Біланівського родовища бізнесменом Жеваго, негативних наслідків такої діяльності для екології. Також йдеться про те, що для легалізації процедури видобутку корисних копалин Жеваго намагається «просунути» на виборах кандидата Лазоренка. Водночас матеріал містить різноманітні зображення Лазоренка та Жеваго. Крім однієї фотографії, всі зображення є копіляцією різних фотографій (технічне оброблення помітно із самого зображення).

10. Матеріал «Кременчук Today» [«Жеваго терміново викликав із США Піддубну»](#). Матеріал стосується повернення ексдепутатки міської ради Оксани Піддубної до України зі США. Автор зазначає про афіліацію Піддубної з бізнесменом Жеваго та його підтримку цієї кандидатки на місцевих виборах. Медіа також наголошує, що повернення Піддубної до України сталося на вимогу Жеваго. Водночас матеріал супроводжується фотографіями Піддубної.

С. Матеріали «Кременчуцької газети», скарги щодо яких не були розглянуті

11. Матеріал «Кременчуцької газети» «[Секретарь СНБО раскритиковал Малецкого и других мэров за плохое состояние систем водоснабжения](#)». У матеріалі йдеться про засідання РНБО, присвячене питанням чистоти питної води як складової національної безпеки. Згадується критика місцевої влади за брак уваги до очищення води, а також короткий опис проблем Кременчука. Історія супроводжується зображенням раковини з брудною водою. Ані дати, ні місця знімання фотографії не позначено.

12. Матеріал «Кременчуцької газети» «[Суд вирішив: Мельник не є замовником вбивства народного мера Кременчука Бабаєва](#)». Матеріал стосується кримінального провадження щодо вбивства мера Кременчука Бабаєва, а також дотичного цивільного провадження про захист честі і гідності обвинувачених. Зокрема, деякі матеріали в медіа порушили презумпцію невинуватості, назвавши їх замовниками й співучасниками злочину за відсутності рішення суду. Матеріал також містить цитати із судового рішення, що стосуються позову про захист честі і гідності.

II. РЕГУЛЮВАННЯ

1. [Конституція України](#)

Стаття 34. Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань.

Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати й поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб — на свій вибір.

Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету й неупередженості правосуддя.

2. [Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод](#) (Європейська конвенція з прав людини)

Стаття 8. Право на повагу до приватного і сімейного життя

1. Кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції.

2. Органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб.

Стаття 10. Свобода вираження поглядів

1. Кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів. Ця стаття не перешкоджає державам вимагати ліцензування діяльності радіомовних, телевізійних або кінематографічних підприємств.

2. Здійснення цих свобод, оскільки воно пов'язане з обов'язками і відповідальністю, може підлягати таким формальностям, умовам, обмеженням або санкціям, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі, для захисту репутації чи прав інших осіб, для запобігання розголошенню конфіденційної інформації або для підтримання авторитету і безсторонності суду.

3. Закон України «Про захист персональних даних»

Стаття 6. Загальні вимоги до обробки персональних даних

6. Не допускається обробка даних про фізичну особу, які є конфіденційною інформацією, без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

4. Закон України «Про інформацію»

Стаття 2. Основні принципи інформаційних відносин

1. Основними принципами інформаційних відносин є:

гарантованість права на інформацію;

відкритість, доступність інформації, свобода обміну інформацією;

достовірність і повнота інформації;

свобода вираження поглядів і переконань;

правомірність одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації;

захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя.

Стаття 11. Інформація про фізичну особу

2. Не допускаються збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини. До конфіденційної інформації про фізичну особу належать, зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження.

Стаття 29. Поширення суспільно необхідної інформації

1. Інформація з обмеженим доступом може бути поширена, якщо вона є суспільно необхідною, тобто є предметом суспільного інтересу, і право громадськості знати цю інформацію переважає потенційну шкоду від її поширення.

2. Предметом суспільного інтересу вважається інформація, яка свідчить про загрозу державному суверенітету, територіальній цілісності України; забезпечує реалізацію конституційних прав, свобод і обов'язків; свідчить про можливість порушення прав людини, введення громадськості в оману, шкідливі екологічні та інші негативні наслідки діяльності (бездіяльності) фізичних або юридичних осіб тощо.

5. Кодекс етики українського журналіста (редакція 2013 р.)

3. Журналіст має з повагою ставитися до приватного життя людини

Журналіст має з повагою ставитися до приватного життя людини. При цьому не виключається його право на журналістське розслідування, пов'язане з тими або іншими подіями і фактами, якщо суспільна значущість інформації, яка збирається і поширюється журналістом, є вищою, ніж приватні інтереси особи.

4. Висвітлення судових процесів має бути неупередженим щодо звинувачених

Висвітлення судових процесів має бути неупередженим щодо звинувачених. Журналіст не може називати людину злочинцем до відповідного рішення суду.

6. Повага до права громадськості на повну та об'єктивну інформацію про факти та події є найпершим обов'язком журналіста

Повага до права громадськості на повну та об'єктивну інформацію про факти та події є найпершим обов'язком журналіста. Журналісти і редактори повинні здійснювати кроки для перевірки автентичності усіх повідомлень, відео- та аудіоматеріалів, отриманих від представників загалу, фрілансерів, пресслужб та інших джерел.

8. Редакційна обробка матеріалів, включаючи знімки, текстівки, заголовки, відповідність відеоряду та текстового супроводу тощо, не повинна фальсифікувати зміст

Редакційна обробка матеріалів, включаючи знімки, текстівки, заголовки, відповідність відеоряду та текстового супроводу тощо, не повинна фальсифікувати зміст. Необхідно повідомляти аудиторію про подання відрепетируваних та реконструйованих новин.

9. Факти, судження і припущення мають бути чітко відокремлені одне від одного

Факти, судження та припущення мають бути чітко відокремлені одне від одного. Неприпустимим є розповсюдження інформації, що містить упередженість чи необґрунтовані звинувачення.

10. Точки зору опонентів, у тому числі тих, хто став об'єктом журналістської критики, мають бути представлені збалансовано

Точки зору опонентів, у тому числі тих, хто став об'єктом журналістської критики, мають бути представлені збалансовано. Так само мають бути подані оцінки незалежних експертів.

6. Резолюція ПАРЄ 1003 (1993) «Про етичні принципи журналістики»

3. Основним принципом будь-якої етичної засади журналістики є те, що повідомлення та міркування слід чітко розділяти, змішувати їх недопустимо. Повідомлення — це інформація про факти й події, тоді як міркування — це вираження поглядів, ідей, вірувань або оціночних суджень з боку медіакомпаній, видавців і журналістів.

4. Поширення повідомлень має базуватися на принципі достовірності, що забезпечується відповідними засобами перевірки й доказів, а також на неупередженості подання, опису й розповіді. Чутки не повинні бути складовою повідомлень. Заголовки та виклад повідомлень мають відображати сутність представлених фактів і даних якомога точніше.

5. Висловлення міркувань може включати думки або коментарі стосовно загальних ідей чи зауваження відносно повідомлень, що стосуються поточних подій. Хоча міркування обов'язково є суб'єктивними, а тому не можуть і не повинні відповідати критерію вірогідності, слід вимагати, щоб міркування висловлювалися чесно й відповідно до етичних засад.

15. Ні видавці, ні власники, ні журналісти не повинні вважати, що вони є власниками новин. Новинні організації повинні ставитися до інформації не як до товару, а як до основного права громадянина. З цією метою медіа не повинні використовувати ані якість, ні зміст новин чи думок з метою збільшення кількості читачів чи аудиторії, зі зростанням якої збільшується рекламний дохід.

21. Отже, журналістика не повинна змінювати правдиву й неупереджену інформацію або чесні думки, використовувати їх на користь ЗМІ, намагаючись створити чи сформулювати громадську думку, оскільки законність журналістики ґрунтується на ефективній повазі до основоположного права громадян на інформацію як складовій поваги до демократичних цінностей. Тому журналістика, пов'язана із законними розслідуваннями, обмежується достовірністю й чесністю інформації та думок і є несумісною з журналістськими кампаніями, що проводяться на підставі заздалегідь випрацюваних позицій і спеціальних інтересів.

22. У журналістиці інформація та міркування мають поважати презумпцію невинуватості, зокрема коли йдеться про справи, що перебувають у провадженні, й утримуватися від проголошення рішень.

23. Слід поважати право осіб на приватне життя. Особи, які обіймають публічні посади, мають право на захист особистого життя, за винятком тих випадків, коли їх приватне життя може вплинути на їхню публічну діяльність. Той факт, що особа займає державну посаду, не позбавляє її права на повагу до її приватного життя.

III. ОЦІНКА ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА І ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТИВ

A. Позиція Незалежної медійної ради щодо висновків, наданих Ініціативою «MediaЧек»

1. Незалежна медійна рада проаналізувала висновки Ініціативи «MediaЧек» щодо двох матеріалів «Кременчук Today», а також чотирьох матеріалів «Кременчуцької газети». Розглянуті матеріали містять численні порушення журналістських стандартів, а також

Кодексу етики українського журналіста. У матеріалі «Кременчук Today» також є порушення правил оброблення персональних даних, що суперечить статті 6 Закону України «Про захист персональних даних».

2. Незалежна медійна рада погоджується з висновками Ініціативи «МедіаЧек» щодо незбалансованості переважної більшості матеріалів, відсутності позиції опонентів чи альтернативної точки зору. Незважаючи на те що політики, журналісти та інші публічні діячі легітимно [можуть бути](#) об'єктом прискіпливішої критики, це не слід перетворювати на цькування чи створення їхнього упередженого образу в очах пересічного читача. На відміну від [випадків](#) явної сатири, де неправдивість, перебільшення та жартівлива форма є очевидними, оскаржувані матеріали не справляли враження того, що альтернативна позиція має право на існування. Крім того, подібних перебільшень слід [уникати](#) під час висвітлення судових процесів, щоб не чинити незаконного впливу на неупередженість суддів. Особливо це є актуальним у невеликих містах, де локальних медіа є не так багато, а тому їхні матеріали переважно охоплюють і суддівську аудиторію.

3. Незалежна медійна рада підтримує позицію Ініціативи «МедіаЧек» щодо порушень у розглянутих нею матеріалах та погоджується з наведеним обґрунтуванням наявності порушень. З детальною мотивацією за шістьма скаргами до МедіаЧеку можна ознайомитися за посиланнями, наведеними в описі обставин справ у Розділі I (А) цього висновку.

В. Позиція Незалежної медійної ради щодо матеріалів «Кременчук Today», не розглянутих Ініціативою «МедіаЧек»

4. Незалежна медійна рада також розглянула матеріали, щодо яких до неї звернулась Ініціатива «МедіаЧек». Зокрема, ми розглянули чотири скарги на матеріали «Кременчук Today» (опис обставин справ можна знайти в Розділі I(В)). У кожному з оскаржуваних матеріалів Незалежна медійна рада виявила порушення журналістських стандартів та норм Кодексу етики українського журналіста.

5. Незалежна медійна рада вважає, що матеріал «Кременчук Today» [«Голова райради Колотієвський рахує хабарі від Жеваго, а люди розбивають машини на занедбаних дорогах»](#) порушує принципи 6, 8, 9 і 10 Кодексу етики українського журналіста, підриває репутацію і дискредитує орган місцевого самоврядування:

- **Об'єктивність і повнота матеріалу.** Заголовок новини містить обвинувачення в корупційних злочинах, щодо яких, утім, не вказано жодного судового рішення та не відкрито жодного провадження. Також не наведено жодних доказів вчинення таких порушень (отриманих у результаті журналістських розслідувань тощо). Як наслідок, такі заяви можуть розцінюватися як дифамація з боку медіа, а за наявності кримінального провадження — як порушення презумпції невинуватості. Ба більше, не представлено жодного коментаря фігурантів матеріалу — органів місцевого самоврядування та безпосередньо голови

районної ради, не вказано і про його відмову дати інтерв'ю (що могло б слугувати легітимною підставою відсутності його позиції в матеріалі). Крім того, відсутність посилань на джерела інформації не дозволяє читачам оцінити, чи є наведені факти об'єктивними та повними, без додаткового дослідження.

- **Редакційне оброблення зображень.** Основне зображення з ямами на дорогах не має жодних ідентифікаторів того, що воно стосується доріг у місті Кременчуці чи в прилеглому районі. Фактично це може бути фотографією з будь-якої точки країни. Крім того, фотографія не містить вказівки на дату знімання. Тобто вона може зображувати застарілу інформацію і в такий спосіб вводити читачів в оману. Аналогічна проблема із зображеннями із соціальних мереж: на них, хоч і видно геолокацію, все ж не позначено часу, коли фотографії зроблено. Тому актуальність зображень перевірити неможливо.
- **Відокремлення фактів та оцінних суджень.** Матеріал розміщено в розділі «Новини», що передбачає нейтральне висвітлення інформації, відсутність особистих думок редакції чи окремих журналістів. Утім, поруч із фактичними твердженнями про наявність ям на дорогах матеріал містить такі судження, як *«Колотієвський рахує хабарі»*, *«зайнятий іншими справами — як передати Жеваго чергові землі району... та отримати... винагороду»*, *«не наважаться назвати прізвище жевагієвського голови райради»* тощо. Як наслідок, фактична інформація подається у світлі суб'єктивних оцінок без належного відокремлення одного від іншого, що значно ускладнює сприйняття матеріалу читачами, створюючи підґрунтя для упередженого сприйняття органів місцевого самоврядування.
- **Надання точки зору опонентів.** Матеріал не містить жодних коментарів від представників органів місцевого самоврядування, відсутні посилання на бюджет чи іншу документацію щодо коштів, виділених на ремонт доріг. Не взято жодних коментарів щодо звинувачень у хабарництві, залежності медіа від бізнесменів та неприведення доріг у належний стан.

6. Незалежна медійна рада вважає, що матеріал *«Кременчук Today»* [«Жеваго тут не їздить на Ferrari: чому Колотієвський не ремонтує доріг в Кременчуцькому районі»](#) порушує принципи 6, 8, 9 та 10 Кодексу етики українського журналіста, підриває репутацію і дискредитує орган місцевого самоврядування:

- **Об'єктивність і повнота матеріалу.** Заголовок новини містить твердження про те, що дороги не ремонтуються, бо місцевий бізнесмен ними не їздить. У самій новині адекватних аргументів чи пояснень цій тезі не надається. Усі тези побудовано на припущеннях автора, не супроводжуються фактичними доказами чи посиланням на надійні джерела. Як наслідок, такі заяви порушують честь, гідність і ділову репутацію фігуранта матеріалу. Ба більше, не представлено жодного коментаря фігурантів матеріалу — органів місцевого самоврядування та бізнесмена, не вказано і про їхню відмову дати інтерв'ю (що могло б слугувати легітимною підставою відсутності їхньої позиції в матеріалі). Відсутність посилань на джерела інформації не дозволяє оцінити, чи є наведені факти об'єктивними та повними, без додаткового дослідження.

- **Редакційне оброблення зображень.** Зображення з ямами на дорогах має підпис щодо локації, де воно було зроблене, що дозволяє належно ідентифікувати місце, яке потребує ремонту. Водночас фотографія не містить вказівки на дату знімання. Тобто вона може зображувати застарілу інформацію і в такий спосіб вводити читачів в оману.
- **Відокремлення фактів та оцінних суджень.** Матеріал розміщено в розділі «Новини», що передбачає нейтральне висвітлення інформації, без особистих думок редакції чи окремих журналістів. Утім, поруч із фактичними твердженнями про наявність ям на дорогах матеріал містить такі судження, як «власнику завжди було наплювати», «невже думає, що хазяїн з Лондона захистить його від розлючених водіїв», «голова райради Колотієвський дбає не про це» тощо. Як наслідок, фактична інформація подається у світлі суб'єктивних оцінок без належного відокремлення одного від іншого, що значно ускладнює сприйняття матеріалу читачами, створюючи підґрунтя для упередженого сприйняття органів місцевого самоврядування.
- **Надання точки зору опонентів.** Матеріал не містить жодних коментарів від представників органів місцевого самоврядування, відсутні посилання на бюджет чи іншу документацію щодо коштів, виділених на ремонт доріг. Не взято жодних коментарів щодо звинувачень у підкупі та неприведення доріг у належний стан.

7. Незалежна медійна рада вважає, що матеріал «Кременчук Today» [«Любовний трикутник Жеваго: Лазоренко і Булашев б'ються за прихильність олігарха»](#) порушує принципи 3, 6, 8, 9 та 10 Кодексу етики українського журналіста:

- **Право на приватність.** Висвітлення сексуальних уподобань особи в матеріалах медіа може бути виправданим лише в [надзвичайно виняткових](#) випадках. Так, згадка про сексуальну орієнтацію доречна, коли йдеться про дискримінацію, зміни політичного курсу, корупційні злочини на підставі сексуальних зв'язків тощо. Водночас фокусом матеріалу має бути саме інформація в публічному інтересі, тоді як акцент на деталях інтимного життя найчастіше становить порушення журналістської етики. В цьому випадку, хоча редакція й намагалася довести наявність зв'язків між Лазоренком, Булашевим і Жеваго, жодних реальних доказів наведено не було. А тому зображення таких інтимних деталей приватного життя трьох людей не є виправданим. Ба більше, у жодного з них не взято дозвіл на розкриття такої чутливої інформації, що також порушує право на приватне життя.
- **Об'єктивність і повнота матеріалу.** Матеріал зображує історію односторонню, крім того, йому бракує будь-яких фактичних даних. Відсутність посилань на джерела інформації не дозволяє оцінити, чи є наведені факти об'єктивними та повними, без додаткового дослідження. Окрім спільних фотографій фігурантів матеріалу, жодної іншої інформації про можливі сексуальні зв'язки наведено не було. Тому вся історія виглядає суцільним журналістським припущенням.
- **Редакційне оброблення зображень.** Зображення є копіляцією різних фото, втім не створює враження правдивості. Також спільні фото фігурантів не

надають жодного доказу їхньої належності до ЛГБТ-спільноти. Як максимум вони можуть слугувати доказом спілкування між цими людьми. Втім, використання фотографій у такому ключі створює враження надійності інформації в матеріалі й того, що читач матиме думку, що й основні фігуранти матеріалу теж є представниками ЛГБТ.

- **Відокремлення фактів та оцінних суджень.** Матеріал розміщено в розділі «Новини», що передбачає нейтральне висвітлення інформації, без особистих думок редакції чи окремих журналістів. Утім, поруч із фактичними твердженнями про перебування бізнесмена за кордоном, матеріал містить такі судження, як *«Жеваго використовує для любовних побачень зі своїми коханцями власну яхту»*, *«про нетрадиційну сексуальну орієнтацію Булашева відомо давно»*, *«олігарх тепер більш прихильний до молодого і гламурного хлопчика Богдана Лазоренка»* тощо. Як наслідок, фактична інформація подається у світлі суб'єктивних оцінок без належного відокремлення одного від іншого, що ускладнює сприйняття матеріалу читачами, створюючи підґрунтя для упередженого ставлення до його фігурантів, псує їхню репутацію.
- **Надання точки зору опонентів.** Матеріал не містить жодних коментарів від Булашева і Лазоренка, які є безпосередніми фігурантами матеріалу, так само як і від Жеваго, якого звинувачують у корупційних схемах на підставі романтичних зв'язків з посадовими особами. Не вказано і про їхню відмову дати інтерв'ю (що могло б слугувати легітимною підставою відсутності їхньої позиції в матеріалі).

8. Незалежна медійна рада вважає, що матеріал *«Кременчук Today»* [«Новий кандидат у мери від Жеваго — Богдан Лазоренко: обіцяє побудувати Біланівський ГОК»](#) порушує принципи 6, 9 та 10 Кодексу етики українського журналіста:

- **Об'єктивність і повнота матеріалу.** Матеріал зображує історію односторонню, крім того, йому бракує будь-яких фактичних даних. Відсутність посилань на джерела інформації не дозволяє оцінити, чи є наведені факти об'єктивними та повними, без додаткового дослідження. Окрім спільних фотографій фігурантів матеріалу, жодної іншої інформації про можливі корупційні схеми наведено не було. Також не надано посилань на висновки екологів та геологів, які згадуються в матеріалі, що унеможливило їхню перевірку.
- **Редакційне оброблення зображень.** Зображення є копіюванням різних фото, втім не створює враження правдивості. Читачі можуть зрозуміти, що зображення не є оригінальною фотографією. Водночас зображення не слугують меті ілюстрації змісту матеріалу, не надають додаткових пояснень чи підтверджень тезам, які висловлює автор.
- **Відокремлення фактів та оцінних суджень.** Матеріал розміщено в розділі «Новини», що передбачає нейтральне висвітлення інформації, без особистих думок редакції чи окремих журналістів. Утім, поруч із фактичними твердженнями матеріал містить такі судження, як *«олігарх вирішив зробити ставку на “молодих”»*, *«олігарх дуже впливовий, практично всемогутній і вміє домовлятися з усіма»*, *«кременчужани, які ненавидять Жеваго»*, *«олігарх купив цю партію»* тощо. Як наслідок, фактична інформація подається у світлі

суб'єктивних оцінок без належного відокремлення одного від іншого, що ускладнює сприйняття матеріалу читачами, створюючи підґрунтя для упередженого ставлення до його фігурантів, псує їхню репутацію.

- **Надання точки зору опонентів.** Відсутні коментарі від Жеваго і Лазоренка, які є безпосередніми фігурантами матеріалу, так само відсутня позиція Жеваго, якого звинувачують у корупційних схемах та впливі на політичні партії. Не вказано і про відмову дати інтерв'ю (що могло б слугувати легітимною підставою відсутності їхньої позиції в матеріалі).

9. Незалежна медійна рада вважає, що матеріал «*Кременчук Today*» «[Жеваго терміново викликав із США Піддубну](#)» порушує принципи 6, 9 та 10 Кодексу етики українського журналіста:

- **Об'єктивність і повнота матеріалу.** Матеріал зображує історію однобоко, крім того, йому бракує фактичних даних. Відсутність посилань на джерела інформації не дозволяє оцінити, чи є наведені факти об'єктивними та повними, без додаткового дослідження. Наприклад, редакція зазначає фразу «за нашими даними», не надаючи жодних додаткових доказів, джерел чи фактів, які б підтвердили припущення автора матеріалу про зв'язок Піддубної та Жеваго.
- **Редакційне оброблення зображень.** Зображення є скріншотами зі сторінок фігурантки матеріалу Піддубної в соціальних мережах. Хоча вони є правдивими й підтверджують факт її повернення до України, ці зображення жодним чином не ілюструють основної інформації, яку намагається донести матеріал, — зв'язків цієї людини з бізнесменом Жеваго.
- **Відокремлення фактів та оцінних суджень.** Матеріал розміщено в розділі «Новини», що передбачає нейтральне висвітлення інформації, без особистих думок редакції чи окремих журналістів. Утім, поруч із фактичними твердженнями про повернення Піддубної до України матеріал містить такі судження, як «*Піддубна була кандидатом Жеваго*», «*Жеваго прийняв рішення повернути Піддубну до Кременчука*», «*олігарх продовжує політичну боротьбу, щоб захопити владу в місті*» тощо. Як наслідок, фактична інформація подається у світлі суб'єктивних оцінок без належного відокремлення одного від іншого, що ускладнює сприйняття матеріалу читачами, створюючи підґрунтя для упередженого ставлення до його фігурантів, псує їхню репутацію.
- **Надання точки зору опонентів.** Відсутні коментарі від Жеваго і Піддубної, які є безпосередніми фігурантами матеріалу, так само відсутня позиція Жеваго, якого звинувачують у впливі на місцевих політиків. Не вказано і про відмову дати інтерв'ю (що могло б слугувати легітимною підставою відсутності їхньої позиції в матеріалі).

С. Позиція Незалежної медійної ради щодо матеріалів «Кременчуцької газети», не розглянутих Ініціативою «МедіаЧек»

10. Незалежна медійна рада також розглянула дві скарги щодо матеріалів «Кременчук Today» (опис обставин справ можна знайти в Розділі I(C)). У кожному з оскаржуваних матеріалів Незалежна медійна рада виявила порушення журналістських стандартів та норм Кодексу етики українського журналіста.

11. Незалежна медійна рада вважає, що матеріал «Кременчуцької газети» [«Секретарь СНБО раскритиковал Малецкого и других мэров за плохое состояние систем водоснабжения»](#) порушує принципи 6, 8, 9 та 10 Кодексу етики українського журналіста:

- **Об'єктивність і повнота матеріалу.** Матеріал зображує історію однобоко, крім того, йому бракує будь-яких фактичних даних — особливо щодо очищення води на місцевому рівні (коментарі, чинні політики та регулювання виконавчої влади тощо). Відсутність посилань на джерела інформації не дозволяє оцінити, чи є наведені факти об'єктивними та повними, без додаткового дослідження. Зокрема, згадується лише загальна інформація щодо засідання РНБО, тоді як жодних офіційних підтверджень актуальності цих тверджень саме для Кременчука немає.
- **Редакційне оброблення зображень.** Новина ілюструється фотографією брудної коричневої води без пояснень, де саме вона була знята. Крім того, фотографія не містить вказівки на дату знімання. Тобто вона може зображувати застарілу інформацію і в такий спосіб вводити читачів в оману. Немає доказів, чи це фото було зроблене в Кременчуці. Утім, зображення брудної води може створити враження в читачів, що йдеться саме про Кременчук. Автор також не зазначає, що вода такого кольору може бути відразу після ремонту мереж.
- **Відокремлення фактів та оцінних суджень.** Матеріал розміщено в розділі «Новини», що передбачає нейтральне висвітлення інформації, без особистих думок редакції чи окремих журналістів. Утім, поруч із фактичними твердженнями про поганий стан води та цитатами РНБО матеріал містить такі судження, як *«критика достойная»*, *«нигде не засветилась своей работой»*, *«Дядикполучает на водоканале достойную зарплату»* тощо. Як наслідок, фактична інформація подається у світлі суб'єктивних оцінок без належного відокремлення одного від іншого, що ускладнює сприйняття матеріалу читачами, створюючи підґрунтя для упередженого ставлення до його фігурантів, псує їхню репутацію. Немає пояснення, як одна особа може змінити стан очищення води, а також чи належить це до її безпосередніх повноважень.
- **Надання точки зору опонентів.** Відсутні коментарі від представників місцевої влади, яка є безпосереднім об'єктом критики. Не вказано і про їхню відмову дати інтерв'ю (що могло б слугувати легітимною підставою відсутності їхньої позиції в матеріалі). Ба більше, відсутнє посилання на будь-які документи щодо очищення води на місцевому рівні, які могли б прояснити ситуацію.

12. Незалежна медійна рада вважає, що матеріал «Кременчуцької газети» [«Суд вирішив: Мельник не є замовником вбивства народного мера Кременчука Бабаєва»](#) порушує принцип 6 Кодексу етики українського журналіста:

- **Об'єктивність і повнота матеріалу.** Матеріал містить маніпуляцію фактами, в заголовку використовується твердження, яке не відповідає дійсності й вводить читачів в оману. Заголовок наводить на думку, що суд ухвалив рішення в

резонансній справі за звинуваченням Мельника в замовному вбивстві. Насправді ж ідеться про задоволення цивільного позову Мельника до редакції газети «Автограф», де суд вирішив, що журналісти не мають права називати Мельника замовником убивства до рішення в кримінальному провадженні. Редактор «Кременчуцької газети» здійснив маніпуляцію, що ввела читачів в оману щодо змісту матеріалу. Отже, заголовок не відповідає дійсності, що робить матеріал необ'єктивним.

D. Відповідь медіа на листи Незалежної медійної ради

13. Незалежна медійна рада розіслала листи двом медіа з проханням обґрунтувати причину появи численних скарг до Ініціативи «МедіаЧек», причини появи повторних порушень, а також готовність медіа до модерowanego діалогу задля встановлення мирного медійного ландшафту в Кременчуці. Незалежна медійна рада отримала лише одну відповідь — від «Кременчуцької газети». «Кременчук Today» жодної відповіді на листа не надав.

14. У відповіді представник «Кременчуцької газети» засвідчив готовність виконувати рішення експертних органів та органів саморегулювання. Зокрема, медіа зменшило кількість відповідей на обвинувачення з боку «Кременчук Today» щодо головного редактора Булашева на сайті медіа й у його матеріалах, перенісши дискусію в приватний простір та особисті сторінки в соціальних мережах. Також «Кременчуцька газета» констатувала проблему з ідентифікацією авторів матеріалів та власників ресурсу «Кременчук Today», що унеможливило судові позови щодо їхніх матеріалів, а також реалізацію права на відповідь.

15. Незалежна медійна рада схвалює готовність представників «Кременчуцької газети» до співпраці, а також бажання працювати якісніше. Водночас Незалежна медійна рада наголошує, що за появи висновків про наявність у матеріалах порушень етичних стандартів чи законодавчих норм редакції потрібно виправляти власні матеріали (зокрема, прибирати емоційне оцінювання певних подій, перенести оцінні та аналітичні матеріали з розділу «Новини» до іншого розділу сайту тощо). Інакше це є порушенням, що триває, та свідчить про ігнорування рішень експертних органів.

IV. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Незалежна медійна рада:

1. Погоджується з висновками Ініціативи «МедіаЧек» щодо шести розглянутих матеріалів та підтримує обґрунтування наявності порушень у цих матеріалах.

2. Вважає, що «Кременчук Today» у матеріалах:

- *«Голова райради Колотієвський рахує хабарі від Жеваго, а люди розбивають машини на занедбаних дорогах» порушує принципи 6, 8, 9 і 10 Кодексу етики*

українського журналіста, підриває репутацію і дискредитує орган місцевого самоврядування;

- «*Жеваго тут не їздить на Ferrari: чому Колотієвський не ремонтує доріг в Кременчуцькому районі*» **порушує принципи 6, 8, 9 та 10** Кодексу етики українського журналіста, підриває репутацію і дискредитує орган місцевого самоврядування;
- «*Любовний трикутник Жеваго: Лазоренко і Булашев б'ються за прихильність олігарха*» **порушує принципи 3, 6, 8, 9 та 10** Кодексу етики українського журналіста;
- «*Новий кандидат у мери від Жеваго — Богдан Лазоренко: обіцяє побудувати Біланівський ГОК*» **порушує принципи 6, 9 та 10** Кодексу етики українського журналіста;
- «*Жеваго терміново викликав із США Піддубну*» **порушує принципи 6, 9 та 10** Кодексу етики українського журналіста.

3. Вважає, що «Кременчуцька газета» в матеріалах:

- «*Секретарь СНБО раскритиковал Малецького и других мэров за плохое состояние систем водоснабжения*» **порушує принципи 6, 8, 9 та 10** Кодексу етики українського журналіста;
- «*Суд вирішив: Мельник не є замовником вбивства народного мера Кременчука Бабаєва*» **порушує принцип 6** Кодексу етики українського журналіста.

4. Висловлює серйозне занепокоєння систематичністю порушень журналістської етики та продовженням продукування незбалансованих матеріалів попри наявність висновків Ініціативи «МедіаЧек» щодо порушень. Наголошує на **наявності ознак свідомого порушення норм журналістської етики, що суперечить принципу 19** Кодексу етики українського журналіста.

5. Рекомендує цим та іншим місцевим медіа:

- Дотримуватися Кодексу етики українського журналіста та етичних стандартів. У разі потреби звертатися до тлумачення Кодексу, яке було надане Незалежною медійною радою та Комісією з журналістської етики в їхніх рекомендаціях та висновках.
- Уважно ставитися до природи матеріалу та розміщувати його до відповідної графі вебсайту: новини мають бути нейтральними й збалансованими, тоді як аналітичні та критичні матеріали повинні публікуватися в окремому розділі, де читачі усвідомлюватимуть, що це суб'єктивна позиція редакції чи конкретного автора, а не об'єктивні факти.
- Адекватно висвітлювати точки зору опонентів та фігурантів матеріалу, які стають об'єктами критики. У разі якщо отримано відмову в коментарі, треба зазначати про це в матеріалі.
- Якщо між медіа виникають конфлікти, використовувати доступні засоби для мирного врегулювання конфлікту, не використовувати інформаційного

простору для псування репутації опонентів чи спотворення фактів на власну користь.

- Не зловживати механізмом скарг та звернень до експертних органів та органів саморегулювання у сфері медіа з метою дискредитації інших гравців медійного ринку. Медіа мають поважати рішення таких органів та вчасно і якісно виправляти порушення у власних матеріалах, щодо яких надано висновки. Спам зі звернень до профільних органів, у разі якщо рішення щодо самого медіа не виконуються, треба розцінювати як зловживання правом подавати скарги. У такому разі експертний орган має право відмовити в розгляді скарги.

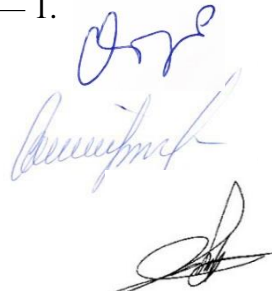
5. Незалежна медійна рада нагадує, що, як експертний орган у сфері медіа, ми **готові виступити посередником для врегулювання конфліктних ситуацій** між медіа, створити безпечний простір для конфіденційного діалогу та обговорення нагальних проблем. Принагідно нагадуємо, що Незалежна медійна рада сприяє покращенню журналістських матеріалів і посиленню інформаційного простору, видаючи рекомендації на актуальні тематики, з якими можна ознайомитися в [бібліотеці рекомендацій](#).

Результати голосування: «За висновок» — 8;
«Проти висновок» — 0;
«Утримались» — 1.

Голова Незалежної медійної ради

Секретар Незалежної медійної ради

Секретар Незалежної медійної ради

О. Довженко

О. Голуб

П. Моїсєєв